

P. S. SCIENCE & H. D. PATEL ARTS COLLEGE, KADI

Internal Examination

B.A. Semester - II

[Mark : 40

18-3-2017]

Sanskrit : EO-106

[8-30 to 10-15

भर्तृहरिविरचितम् - नीतिशतकम् ।

1. [A] नीचेनामांथी कोर्धपथ त्रथ श्लोकोनुं भाषान्तर करो.

9

- (1) लभेत सिकतासु तैलमपि यत्नतः पीड्यत्
पिषेच्च मृगतृष्णिकासु सलिलं पिपासार्दित ।
कदाचिदपि पर्यटम्शशर्विषाणमासादये-
न्नतु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत ॥
- (2) शिरः शार्वं स्वर्गात्पतति शिरसस्तत्क्षितिधरं
महीध्रादुत्तुङ्गादवनिमवनेश्चापि जलधिम् ।
अधोडधो गङ्गेयं पदमुपगता स्तोकमथवा
विवेकभ्रष्टानां भवति विनिपातः शतमुखः ॥
- (3) जातिर्यातु रसातलं गुणगणस्तस्याप्यधो गच्छतु
शीलं शैलतटात्यपतत्वभिजनः संदह्यतां वहिनना ।
शौर्यं वैरिणि वज्रमाशु नियतत्वर्थाऽस्तु नः केवलं ।
येनैकेन विना गुणास्तुणलवप्रायाः समस्ता इमे ॥
- (4) यस्यास्ति वित्तं स नरः कुलीनः
स पण्डितः स श्रुतवान्गुणज्ञः ।
स एव वक्ता स च दर्शनीयः
सर्वे गुणाः काञ्चनमाश्रयन्ते ॥
- (5) शशी दिवसधूसरो गलितयौवना कामिनी
सरो विगतवारिजं मुखमनक्षरं स्वाकृतं ।
प्रभुधनपरायणः सततदुर्गतः सज्जनो
नृपाङ्गणगतः खलो मनसि सप्त शल्यानि मे ॥

[P.T.O.]

- (1) જ્ઞાનલવદુર્વિદગ્ધં બ્રહ્માપિ નરં ન રજ્જયતિ ।
- (2) મુર્ખસ્ય નાસ્ત્યૌષધમ્ ।
- (3) વિદ્યાવિહિનઃ પશુઃ ।
- (4) છાયેવ મૈત્રી ખલુસજ્જનાનામ્ ।

2. મુક્તક કાવ્યપ્રકારની પરંપરા જણાવી નીતિશતકનું મુક્તક કાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

અથવા

14

2. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

- (1) ભર્તૃહરિની કૃતિઓ
- (2) મુર્ખજન ઉપહાસ
- (3) મૈત્રીનો મહિમા
- (4) દુર્જનનિંદા

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ છ પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો.

12

- (1) નીતિશતકના રચયિતાનું નામ જણાવો.
- (2) મુક્તક એટલે શું ?
- (3) કવિભર્તૃહરિએ નીતિશતકના મંગલશ્લોકમાં કોને નમસ્કાર કર્યા છે ?
- (4) કુશતાથી શું શું શોભે છે ?
- (5) વિદ્યા કેવું ધન છે ?
- (6) સજ્જનોની મૈત્રી કોના જેવી હોય છે ?
- (7) ભર્તૃહરિના મતે રાજનીતિ કેવી છે ?
- (8) કેવા પુરુષો વ્યવાહર ગણાય ?